

Fristfastsættelse ved »karantæne« i forbindelse med udgangsforbud

Udtalt overfor Direktoratet for Kriminalforsorgen, at det ikke burde komme en indsat til skade, at en visitationsrapport ikke indgik i anstaltens beslutningsgrundlag ved bestemmelsen om den første 10 ugers »udgangskarantæne«.

FOB nr. 88.141

Da en sådan beslutning efter udgangscirkulærets § 12, stk. 2, højst kan udstrækkes i indtil 6 måneder, henstillede jeg til direktoratet at ændre afgørelsen for så vidt angik »fristfastsættelsen«, således at spørgsmålet om udgang kunne drøftes 6 måneder efter datoen for beslutningen om den første udgangskarantæne på 10 uger.

(J. nr. 1988-843-614).

A klagede over, at Direktoratet for Kriminalforsorgen tiltrådte, at Statsfængslet i Nyborg havde meddelt ham afslag på en anmodning om uledsaget udgang og samtidig bestemt, at spørgsmålet om uledsaget udgang først på ny ville blive behandlet i anstalten efter forløbet af ca. 6 måneder. A klagede endvidere over sagens behandling.

Det fremgik af de foreliggende oplysninger, at A siden 1985 havde været indsat i Statsfængslet i Nyborg til udståelse af en straf af fængsel i 6 år og 6 måneder bl.a. for væbnet røveri og dokumentfalsk.

I august 1985 tilbagekaldte anstalten A's tilladelse til uledsaget udgang efter afsløring af en brevveksling med en meddomfældt i Statsfængslet i Horsens om undvigelse under den planlagte udgang.

I august 1986 blev A enrumsanbragt efter afsløring af en flugtplan, hvori indgik fremstilling af et falsk midlertidigt førerbevis til en medindsat.

I september 1986 idømtes A yderligere 6 måneders fængsel for dokumentfalsk begået under indsættelsen.

Ca. 2 år før 2/3 af straffen var udstået, fik A tilladelse til ledsaget udgang, og efter et tilfredsstillende forløb af 3 ledsagede udgange rejste han den 5. februar 1988 på uledsaget udgang til sine forældres guldbryllup. Udgangstilladelsen var givet indtil den 6. februar 1988 kl. 14.00, men først den 7. februar 1988 kl. 19.55 vendte A tilbage til anstalten. A blev visiteret ved tilbagekomsten, men visitationsrapporten forelå endnu ikke, da han den 9. februar 1988 blev afhørt om udeblivelsen. Under afhøringen forklarede A at han havde tilbragt tiden på forskellige værtshuse i København sammen med gamle bekendte. På denne baggrund blev udgangstilladelsen tilbagekaldt, og anstalten traf yderligere beslutning om, at udgangsspørgsmålet først på ny kunne drøftes efter forløbet af en periode på 10 uger.

Den 21. marts 1988 udarbejdede anstaltens visitationshold en rapport om den visitation, der blev foretaget af A's udgangstøj efter tilbagekomsten den 7. februar 1988. Det fremgik af rapporten, at fængselspersonalet ved visitationen fandt A i besiddelse af 1 billet til flyvebåden Malmø/København med afgang fra Malmø den 6. februar 1988. Personalet fandt endvidere A i besiddelse af 5 kreditkort: kreditkortene var indkøbt hos FDM under udgangen for kr. 75 og udstedt til A. Under en efterfølgende afhøring den 8. april 1988 erkendte A at have været i Malmø. Opholdet havde varet i 1 time. A forklarede endvidere, at han havde købt FDM-kortene i København uden at have brug for dem. Visitationsrapporten gav ikke anledning til yderligere disciplinære reaktioner.

Efter forløbet af 10 ugers perioden blev spørgsmålet om udgang den 26. april 1988 på ny drøftet i afdelingsrådet. På grund af uenighed i rådet blev spørgsmålet forelagt for anstaltens inspektion som herefter meddelte A følgende afgørelse:

» ...

Efter en nøje gennemgang af Deres sag finder man at måtte konstatere en sådan risiko for udgangsmisbrug, at man ikke med den forsigtighed som kræves efter udgangscirkulærets § 4, stk. 2, kan give tilladelse til udgang. Man har samtidig i medfør af udgangscirkulærets § 12, stk. 2, truffet bestemmelse om, at udgangsspørgsmålet først vil kunne behandles igen efter den 26.10.1988.

...«

Det fremgik af skrivelsen, at anstalten ved afgørelsen havde lagt vægt på årsagerne til tilbagekaldelsen af udgangstilladelsen i 1985, enrumsanbrin-

gelsen i 1986, udgangsmisbruget i februar 1988 samt det efterfølgende visitationsfund. Det fremgik endvidere af skrivelsen, at »...dette (de ovenfor nævnte omstændigheder: min bemærkning) sammenholdt med Deres tidligere interesse for Sverige under denne strafudståelse, og den tid, der er til 2/3 af straffen er udstået, gør, at man som nævnt finder det uforsvarligt at give tilladelse til udgang på nuværende tidspunkt... «.

A klagede til Direktoratet for Kriminalforsorgen over anstaltens afgørelse. I sin klage anførte A, at han anså afgørelsen om først at ville drøfte udgangsspørgsmålet efter den 26. oktober 1988 for en meget vidtgående reaktion i betragtning af, hvad der skete under udgangen i februar 1988.

I anledning af A's klage indhentede Direktoratet for Kriminalforsorgen en udtalelse fra anstalten, der indstillede, at afgørelsen af 27. april 1988 blev fastholdt, idet »...der er en sådan risiko ved fornyet uledsaget udgang, at man med den forsigtighed, der skal udvises i medfør af udgangscirkulærets § 4, stk. 2 og 3, må finde uledsaget udgang for uforsvarligt på nuværende tidspunkt«.

Af udtalelsen fremgik endvidere, at anstaltens inspektion havde påtalt det forhold, at rapporten om visitationen efter tilbagekomsten den 7. februar 1988 først blev udarbejdet den 21. marts 1988. Det fremgik endvidere, at lederen af forhøret den 8. april 1988 navnlig på grund af oplysningernes sene fremkomst ikke fandt anledning til at ændre afgørelsen af 9. februar 1988.

Direktoratet for Kriminalforsorgen meddelte A, at

»...direktoratet ikke finder anledning til at ændre den af anstalten truffene afgørelse, hvorefter spørgsmålet om uledsaget udgang først på ny vil blive behandlet i anstalten efter den 26. oktober 1988.

Afgørelsen er begrundet i, at der må antages at være risiko for misbrug i tilfælde af udgang. Der henvises herved til, at De udeblev fra Deres første uledsagede udgang, at De efterfølgende fandtes i besiddelse af kreditkort fra FDM til brug ved bilreparation i udlandet, at De under den omtalte udgang var i Sverige, alt sammenholdt med, at De to gange tidl. har forsøgt at undvige til Sverige.

Direktoratet finder, at der allerede ved forhøret den 8. april 1988 burde være taget stilling til spørgsmålet om yderligere reaktioner efter fundet af de omhandlede effekter m.v. ...«

I klagen til mig anførte A, at anstalten med de 2 beslutninger om ikke at ville drøfte udgangsspørgsmålet i henholdsvis 10 uger og ca. 6 måneder reagerede 2 gange over for den samme forseelse, nemlig udgangsmisbruget den 6.-7. februar 1988. A anførte, at det forhold, at han var i Sverige og købte kreditkort, ingen betydning burde tillægges. Endvidere anførte A, at anstalten ved først at reagere på visitationsfundene den 27. april 1988 overtrådte bestemmelserne i udgangscirkulærets § 12.

Statsfængslet i Nyborg og Direktoratet for Kriminalforsorgen henholdt sig i udtalelser til mig til de trufne afgørelser.

Jeg udtalte følgende i en skrivelse til A:

»Efter straffelovens § 36 kan udgang kun meddeles, »når fare for misbrug ikke antages at foreligge«. Denne bestemmelse er gentaget i § 4, stk. 1, i Direktoratet for Kriminalforsorgens cirkulære af 18. marts 1986 om udgang til indsatte. Ifølge cirkulærets § 4, stk. 2, skal der udvises særlig forsigtighed ved misbrugsvurderingen, hvis den indsatte er dømt for farlig kriminalitet. Cirkulæret indeholder i § 4, stk. 3, endvidere følgende bestemmelse:

»...

Har den indsatte under opholdet gjort sig skyldig i undvigelse eller under tidligere udgang begået strafbart forhold eller i øvrigt misbrugt udgang, skal der udvises særlig forsigtighed med hensyn til senere udgang under opholdet. Tilsvarende gælder, hvis den indsatte sigtes for under strafudståelsen at have begået kriminalitet af ikke bagatelagtig karakter. Også undvigelser og misbrug under tidligere ophold bør tages i betragtning ved afgørelsen af, om udgang er forsvarlig.

...«

Anstaltens og direktoratets bestemmelse om ikke at ville tage udgangsspørgsmålet op til drøftelse, førend forløbet af ca. 6 måneder, er truffet efter cirkulærets § 12, der har følgende indhold:

»Hvis en tilladelse til udgang nægtes eller tilbagekaldes på grund af fare for misbrug, kan det bestemmes, at spørgsmålet om udgang ikke tages op til overvejelse, før der er forløbet et tidsrum af indtil 3 måneder. I forbindelse med beslutning om overførsel fra åben til lukket institution kan der dog alene ske tilbagekaldelse af tilladelsen til udgang.

Stk. 2. I de tilfælde, der er nævnt i § 4, stk. 2 og 3, kan der dog fastsættes en længere tidsfrist, dog højst 6 måneder. Tilsvarende gælder, hvor der på grund af særlige forhold i øvrigt må antages at foreligge en betydelig misbrugsrisiko.

Stk. 3. De i stk. 1 og 2 nævnte tidsrum regnes fra datoen for beslutningen om nægtelse eller tilbagekaldelse af en udgangstilladelse. Såfremt tilbagekaldelsen sker på grund af udgangsmisbrug eller undvigelse, regnes tidsrummet dog fra datoen for misbruget eller anstaltens kundskab herom. Ved tilbagekaldelse på grund af undvigelse regnes tidsrummet fra strafudståelsens genoptagelse.«

Såvel spørgsmålet om tilladelse til udgang som spørgsmålet om, hvorvidt og for hvilken periode eventuel tilladelse til udgang ikke skal drøftes, beror på en i nogen grad skønsmæssigt præget vurdering af misbrugsrisikoen. En sådan vurdering kan jeg efter de regler og den praksis, der gælder for min virksomhed, kun kritisere, hvis der foreligger særlige omstændigheder.

For så vidt angår selve spørgsmålet om tilladelse til udgang kan jeg efter min gennemgang af sagen ikke kritisere, at Direktoratet for Kriminalforsorgen tiltrådte anstaltens afgørelse ... af 26. april 1988 om da at meddele Dem afslag på uledsaget udgang.

Anstaltens bestemmelse om ikke at ville drøfte spørgsmålet om udgang før efter den 26. oktober 1988 blev - når bortses fra oplysningerne om visitationen - truffet på et tilsvarende grundlag, som det, der forelå, da anstalten den 9. februar 1988 tilbagekaldte Deres udgangstilladelse og udsatte en fornyet drøftelse af spørgsmålet i 10 uger.

Ud fra de foreliggende oplysninger må jeg lægge til grund, at visitationen efter udgangsmisbruget den 6. og 7. februar 1988 var foretaget, da anstalten den 9. februar 1988 traf sin afgørelse. Når oplysningerne om visitationen ikke indgik i beslutningsgrundlaget allerede da, skyldtes det, at visitationsrapporten ikke var udarbejdet, et forhold, der er påtalt af anstaltens inspektion.

Jeg må herefter være enig med Direktoratet for Kriminalforsorgen i opfattelsen af, at der allerede ved forhøret efter visitationsrapportens udarbejdelse den 8. april 1988 burde være taget stilling til spørgsmålet om yderligere reaktioner efter fundet af de omhandlede effekter, Direktoratet har imidlertid samtidig med denne tilkendegivelse tiltrådt anstaltens afgørelse,

hvorefter spørgsmålet om uledsaget udgang først på ny vil blive behandlet efter den 26. oktober 1988, efter yderligere ca. 6 måneders forløb.

En bestemmelse om ikke at ville tage et udgangsspørgsmål op til drøftelse efter udgangscirkulærets § 12, stk. 2, kan højst udstrækkes i indtil 6 måneder. Jeg finder ikke, at det ved fastsættelsen af denne frist bør komme (A) til skade, at visitationsrapporten ikke indgik i anstaltens beslutningsgrundlag den 9. februar 1988. Jeg må derfor være enig med (A) i hans opfattelse af, at konsekvensen af Direktoratet for Kriminalforsorgens afgørelse ... er den, at direktoratet derved tiltræder, at anstalten til en vis grad reagerer to gange over for den samme forseelse, nemlig udgangsmisbruget den 6. og 7. februar 1988.

Jeg ville således have fundet det rettest, dersom Direktoratet for Kriminalforsorgen havde ændret anstaltens afgørelse, således at fristen, inden for hvilken spørgsmålet om udgang ikke skulle drøftes, fastsattes med udgangspunkt i datoen for den oprindelige beslutning den 9. februar 1988.

Da en sådan beslutning efter udgangscirkulærets § 12, stk. 2, højst kan opretholdes i indtil 6 måneder, er det herefter min opfattelse, at spørgsmålet om tilladelse til uledsaget udgang efter den 9. august 1988 bør kunne drøftes på ny.

Jeg har gjort Direktoratet for Kriminalforsorgen bekendt med min opfattelse og henstillet til direktoratet at tage afgørelsen af 6. juni 1988 op til fornyet overvejelse for så vidt angår »fristfastsættelsen«.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har senere oplyst, at direktoratet har efterkommet henstillingen, og at anstalten tager spørgsmålet om uledsaget udgang op til fornyet drøftelse inden udløbet af den fastsatte frist.

Jeg meddelte herefter direktoratet, at jeg havde taget det oplyste til efterretning.